

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสาร ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนไป เพื่อปรับให้เข้ากับระบบสังคม และวัฒนธรรมใหม่ที่ได้รับอิทธิพลมาจากตะวันตก พบว่า ความเชื่อในวัฒนธรรมดั้งเดิมค่อย ๆ หดหายไป ดังเช่น การนับถือผีปู่ย่า ซึ่งเป็นกลไกในการควบคุมความประพฤติของหญิงสาวให้หญิงสาวต้องรักษานวลสงวนตัว ไม่ให้ผู้ชายที่มีได้นับถือผีเดียวกันล่วงเกินหรือถูกเนื้อต้องตัว ซึ่งทำให้ “ผิดผี” หญิงสาวต้องปฏิบัติตนเป็นคนดี เป็นแม่บ้านแม่เรือนเป็นกุลสตรี แต่ปัจจุบันพบว่าความเชื่อดังกล่าวได้เลือนหายไปอันเป็นผลทำให้พฤติกรรมทางเพศของหญิงชายในสังคมปัจจุบันไร้ซึ่งการควบคุมโดยกลไกความเชื่อและจารีตประเพณีดั้งเดิมความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายเป็นไปอย่างเสรีมากขึ้น ชายหนุ่มสามารถเข้าถึงตัวหญิงสาวได้ง่ายดายยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นมีอิสระในการเลือกรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ได้มากกว่าในอดีต ทำให้มีการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ จากสื่อ เช่น อินเทอร์เน็ต หากช่องทางการเรียนรู้ที่วัยรุ่นสนใจให้การศึกษาไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมก็จะมีผลทำให้วัยรุ่นมีการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างไม่ถูกต้อง ประกอบกับวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้ อยากลองสิ่งใหม่ ๆ ตลอดเวลาในขณะที่ตนเองขาดประสบการณ์ชีวิต และขาดการยับยั้งชั่งใจ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาสังคมมากมาย เช่น การตั้งครรภ์ การทำแท้ง^๑ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้หญิงชายมีเสรีภาพในการคบหาสมาคม สิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้มีเพศสัมพันธ์รวมทั้งการย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในเมืองของหนุ่มสาว การขาดผู้ใหญ่ควบคุมดูแล พ่อแม่ไม่มีเวลาในการอบรมบุตร ครอบครัวแตกแยกไม่อบอุ่น^๒ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน อิทธิพลของสื่อมวลชน และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เร่งรัดให้วัยรุ่นต้องการแสดงพฤติกรรมทางเพศก่อน

^๑ สุชา จันทร์โฮม, *จิตวิทยาทั่วไป*, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๑), หน้า ๑๐.

^๒ จิราภรณ์ เมนะพันธุ์, “สาเหตุ กระบวนการ และผลกระทบของการเป็นมารดาวัยรุ่น : กรณีศึกษา มารดาวัยรุ่นนอกสมรสในสถานบริการเอกชน”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๘).

วัยอันควร จากการศึกษาของอรุณรัตน์ ตั้งมั่นคงวรกุล และคณะ^๓ เกี่ยวกับทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นชายหญิง พบว่า เป็นเพราะความใกล้ชิดและอยากลอง อยากรู้ อยากเห็น การคบหาเพื่อนชายจะเริ่มคบหากันแบบผู้ใหญ่ ในช่วงเรียนมัธยมต้นขึ้นมัธยมปลายซึ่งในความหมายก็คือ การมีเพศสัมพันธ์ ด้วยพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นภาคเหนือตอนบนพบว่า วัยรุ่นชายหญิงเริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๕-๑๖ ปี จากการศึกษาของ วิชุดา มาตันบุญ^๔ พบว่า ความเชื่อและค่านิยมเรื่องเพศของวัยรุ่นภาคเหนือตอนบนเปลี่ยนไป วัยรุ่นบางกลุ่มคิดว่าความบริสุทธิ์ของฝ่ายหญิงไม่สำคัญและเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของวัยรุ่นปัจจุบันเป็นเรื่องธรรมดา พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในเมืองเชียงใหม่ในกลุ่มที่มีการศึกษา เช่น นักศึกษานิยมมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งก่อให้เกิดสถานบริการวางแผนครอบครัวหรือทำแท้งทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมายเกิดขึ้น^๕ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรนี้เป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่ไม่มั่นคงและถาวร ทำให้วัยรุ่นขาดการป้องกันตนเองเนื่องจากขาดทักษะที่ดีและขาดความตระหนักถึงปัญหาที่จะตามมาโดยเฉพาะปัญหาการทำแท้ง ออกจากโรงเรียนกลางคัน และติดเชื้อเอดส์

ด้วยเหตุดังกล่าวพฤติกรรมทางเพศของสังคมไทย จึงอยู่ในลักษณะที่เพศชายเป็นฝ่ายรุกและแสวงหาให้ได้มาซึ่งความบริสุทธิ์ของเพศหญิงเพื่อพิสูจน์ความเป็นชาย อันเป็นพฤติกรรมของการเอาเปรียบทางเพศโดยปราศจากขอบเขตและความรับผิดชอบ^๖ ในเวลาเดียวกับที่ผู้หญิงเป็นฝ่ายถูกขัดเกลากทางสังคมให้ถอยหนีและปกป้อง เพื่อรักษาพรหมจรรย์ของตนเองไว้ แต่ด้วยปัจจัยหลายประการ เช่น ความอ่อนประสบการณ์ การขาดความรู้เรื่องเพศและการคุมกำเนิดที่ดีพอ ความอยากรู้อยากทดลอง ทำให้ผู้หญิงอาจมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสและใน หลายกรณีเป็น

^๓ อรุณรัตน์ ตั้งมั่นคงวรกุล และคณะ, เอกสารประกอบการเสนอผลการวิจัยในการสัมมนา “ล้านนาเสวนาเอดส์ ๒๕๔๕”, วันที่ ๒๙-๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๕, (เชียงใหม่ : โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว). (อัดสำเนา)

^๔ วิชุดา มาตันบุญ, “ขบวนการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของวัยรุ่นที่เกี่ยวข้องทางสรรพสินค้าในเมืองเชียงใหม่”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔), หน้าบทคัดย่อ.

^๕ แสงอัมภา บำรุงธรรม, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในเมืองเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓), หน้า ๔๖

^๖ สุพร เกิดสว่าง, ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการลักลอบทำแท้งในประเทศไทย, (สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย : ธีระการพิมพ์, ๒๕๒๓), หน้า ๒๔.

การมีเพศสัมพันธ์โดยผู้หญิงไม่ได้เป็นผู้กำหนดหรือเตรียมการล่วงหน้า^๓ จึงทำให้ผู้หญิงมักพลาดพลังต่อผู้ชายและส่งผลให้เกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ขณะที่ฝ่ายชายไม่ต้องเข้ามาร่วมรับผิดชอบ แต่ด้วยบรรทัดฐานทางสังคมที่กำหนดไว้ว่าผู้หญิงจะตั้งครรภ์ได้ในกรณีที่สมรสแล้วเท่านั้น^๔ ดังนั้นการตั้งครรภ์นอกสมรสจึงถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ผิดจริยธรรมไม่ยึดมั่นในคุณค่าของความเป็นผู้หญิงดี เป็นพฤติกรรมที่ทำความอับอายขายหน้าไม่เพียงเฉพาะตนเองเท่านั้นแต่รวมถึงครอบครัวด้วย เงื่อนไขทางสังคมเหล่านี้กลายมาเป็นแรงผลักดันให้ผู้หญิงต้องพิจารณาครรภ์ที่เกิดขึ้น โดยไม่สอดคล้องกับค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคมให้เป็นครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนาในที่สุด^๕

โดยทั่วไปแล้วปรากฏการณ์ของการตั้งครรภ์และการให้กำเนิดบุตร มักจะเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งความชื่นชมยินดี และความสุขแก่หญิงตั้งครรภ์ รวมทั้งบุคคลใกล้ชิดรอบตัวนับตั้งแต่สามี พ่อแม่ พี่น้อง เครือญาติและเพื่อนฝูง ในทางตรงกันข้ามหากการตั้งครรภ์นั้นเกิดขึ้นขณะที่หญิงไม่พร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ หรือทางด้านเศรษฐกิจและสังคมแล้ว อาจทำให้การตั้งครรภ์นั้นกลายเป็นครรภ์ที่ไม่ต้องการหรือ เป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา และส่งผลให้เกิดปัญหาตามมาให้กับหญิงตั้งครรภ์นั้นในหลาย ๆ ด้านทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ประการสำคัญ อาจส่งผลกระทบต่อศีลธรรม ค่านิยมและจริยธรรมของสังคมนั้น ๆ ด้วย

สำหรับประเทศไทย ประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนามานาน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน พุทธศาสนามีส่วนในการสร้างขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนช่วยขัดเกลาจิตใจของคนไทยให้สะอาด มีความสุภาพอ่อนโยน โอบอ้อมอารี มีเมตตา กรุณา ลักษณะทั้งหมดนี้รวมเป็นภาพลักษณ์ของคนไทยโดยทั่วไป ในปัจจุบันสังเกตได้ว่า ภาพลักษณ์ของคนไทยในอดีตกำลังเปลี่ยนไปตามกาลเวลาที่ล่วงเลย การทำแท้งที่แพร่หลาย ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ภาพลักษณ์เก่า ๆ เสี่ยงหาย เพราะการทำแท้งแสดงถึงการขาดความเมตตา กรุณา

^๓ นภาพร หะวานนท์, “การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ : ประเด็นท้าทายการให้บริการทางด้านสาธารณสุขของรัฐ”, เอกสารประกอบการประชุมระดับชาติเรื่องการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ : ประเด็นท้าทายการให้บริการทางด้านสาธารณสุขของรัฐ, ณ โรงแรมปรินซ์พาเลส, วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๓๘.

^๔ A. Obura, Changing Images : Portrayal of Girls and Women in Kenya Textbook, Acts Press Nairobi, 1991, p. 120.

^๕ วันทนี วาสิกะสิน, ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์กับงานสังคมสงเคราะห์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๖), หน้า ๓๓.

นอกจากนี้ ยังส่อให้เห็นนิสัยที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าการคำนึงถึงศีลธรรม และส่งผลกระทบต่อสังคมด้านจิตใจ คือ เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงสภาพจิตใจ ที่มีความย่อหย่อนศีลธรรม

ปัญหาเกี่ยวกับการทำแท้งในปัจจุบันที่กล่าวถึงกันมากก็คือ ปัญหาทางศีลธรรม และปัญหาทางกฎหมาย เมื่อกล่าวถึงปัญหาทางกฎหมาย ทุกคนคงแคลงว่ากฎหมายที่อนุญาตหรือห้ามการทำแท้งนั้น มีความสอดคล้องหรือมีข้อขัดแย้งกับศีลธรรมหรือจริยธรรมอย่างไร จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้กฎหมายห้ามการทำแท้งยังมีสภาพบังคับไม่เพียงพอ ไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม การทำแท้งโดยผิดกฎหมายจึงมีอยู่อย่างแพร่หลาย จะเห็นข่าวการจับกุมที่คลินิกทำแท้งเถื่อนอยู่เสมอ และโรงพยาบาลของรัฐนั้นก็เป็นที่แห่งทำแท้งเถื่อนอยู่แล้ว เป็นเพียงแต่ทำให้เริ่มแท้งมาเท่านั้น แล้วก็เข้าโรงพยาบาลโดยผู้ป่วยมักจะกล่าวเป็นเทีกับแพทย์ เป็นต้นว่า หกดื่มบ้าง ตกบันไดลงมาบ้าง แพทย์ก็ทำแท้งให้จนสำเร็จ สังคมไทยนั้นเป็นสังคมพระพุทธศาสนาซึ่งเน้นคำสอนในเรื่องไม่ให้มีการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ไม่ให้ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต^{๑๐} โดยเฉพาะการทำแท้งแล้ว คำสอนในพุทธศาสนาถือว่าการฆ่าคนโดยเจตนา มีความผิดมหันต์ทั้งได้รับการติเตียนจากสังคมว่า เป็นคนที่มีจิตใจ โหดร้าย ฆ่าได้แม้กระทั่งลูกของตัวเอง ดังนั้นเราจะมีมาตรการในการป้องกันหรือขจัดปัญหาการลักลอบการทำแท้งได้อย่างไร หรือว่าจะปล่อยให้หญิงถึงแก่ชีวิตและต้องทนทุกข์ทรมานไม่มีทางออก หากว่าเราจะถือหลักกลาง ๆ โดยปรับหลักการร่วมกันระหว่างกฎหมายกับศีลธรรม จริยธรรม โดยไม่ให้มีการทำแท้งเสรีจนขัดกันกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของไทย ซึ่งส่วนมากยังเคร่งครัดในหลักศีลธรรมทางพุทธศาสนาอยู่ และขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับหลักกฎหมาย จะทำให้สังคมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในอันที่จะแก้ปัญหาการทำแท้งได้

ปัญหาการทำแท้งในทัศนะของพระพุทธศาสนา เป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อนและซับซ้อน เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีตสมัยพุทธกาล ในทัศนะของพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ สามารถเห็นได้เด่นชัดคือ การทำแท้ง ได้แก่ การฆ่ามนุษย์ที่เป็นทารกซึ่งพึงปฏิสนธิ เพราะพุทธศาสนาถือว่า เมื่อบิดามารดามีเพศสัมพันธ์กัน มารดาอยู่ในวัยมีระดู พร้อมที่จะให้กำเนิดทารกได้ และมีวิญญาณเข้ามาเกิด องค์ประกอบทั้งสามนี้ต้องประจวบพร้อมกัน จึงทำให้เกิดการตั้งครรภ์ขึ้นและถือว่าชีวิตได้เริ่มแล้ว เป็นคนแล้วโดยสมบูรณ์ โดยหลัก

^{๑๐} พระสมุทฺธ ถาวรธมฺโม, “การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาจริยธรรมเรื่องการแท้งพระศนะพุทธปรัชญาเถรวาทกับกฎหมายการทำแท้ง”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙), หน้า ๑๖๔.

ศีลธรรมหรือจริยธรรมแล้ว มนุษย์ไม่ควรเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ไม่ควรทำลายชีวิตกัน เพราะเป็นหลักความจริงว่า ชีวิตแต่ละชีวิตมีความรักตัวเอง รักสุข เกลียดทุกข์ กลัวภัย กลัวความตายด้วยกันทั้งนั้น ดังนั้นการทำแท้งจึงถือว่าเป็นการฆ่ามนุษย์ ถือว่าผิด ส่วนจะผิดมากหรือน้อยนั้นแล้วแต่เจตนาของการกระทำนั้น ๆ และขึ้นอยู่กับประเภทของสัตว์เล็กสัตว์ใหญ่ สัตว์มีคุณค่ามากมีคุณค่าน้อย มีโทษมากมีโทษน้อย ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการทำแท้งที่ไม่พึงปรารถนา และการทำแท้งด้วยความตั้งใจ ซึ่งปัญหาเรื่องการทำแท้งนี้ยังเป็นปัญหาจริยธรรมของสังคมไทยมาโดยตลอด โดยผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์การตัดสินจากมุมมองของพระพุทธศาสนาที่เป็นศาสนาคู่กับสังคมไทยมาช้านาน และโดยเฉพาะในพระไตรปิฎกได้กล่าวถึงการปฏิสนธิวิญญูณตั้งแต่อยู่ในครรภ์ การทำแท้งเป็นบาปอย่างไรในพุทธศาสนา เหตุผลอะไรบ้างที่ผู้เชื่อว่าเป็นมารดาตัดสินใจทำแท้งทารกที่อยู่ในครรภ์ของตนเอง ประเด็นเหล่านี้จะถูกหยิบยก ถ่ายทอดเป็นวาทกรรมในลักษณะการวิจัยเพื่อให้เห็นเป็นเชิงประจักษ์ คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่ครอบครัวที่มีความคิดที่จะทำแท้ง หรือเพื่อประโยชน์แก่ผู้ใกล้ชิดกับบุคคลที่อยู่ในข่ายของการเสี่ยงที่จะทำแท้ง ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการเกิดชีวิต และการฆ่ามนุษย์ตามทัศนะของพระพุทธศาสนา
- ๑.๒.๒ เพื่อศึกษาปัญหาการทำแท้งในสังคมไทย
- ๑.๒.๓ เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการทำแท้งตามทัศนะของพระพุทธศาสนา

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้จะได้ศึกษาเรื่อง การทำแท้งอันเป็นปัญหาจริยธรรมในสังคมไทยโดยใช้เกณฑ์การตัดสินของพระพุทธศาสนา และผู้วิจัยยังจะได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ผลกระทบจากการทำแท้งในหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง สาเหตุของการทำแท้ง การกำเนิดชีวิตในครรภ์มารดา ชีวิตมนุษย์ การฆ่ามนุษย์ในทัศนะของพระพุทธศาสนา รวมไปถึงแนวทางการแก้ปัญหาการทำแท้งในทัศนะของพระพุทธศาสนา

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านเอกสาร

- พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙
- เอกสาร ตำราวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย ข้อมูล อินเทอร์เน็ต รวมทั้งบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากร

ศึกษาเฉพาะภายใน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พร้อมสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งคหบดีโลกและคหบดีธรรม รวม ๑๔ รูป/คน เช่น พระสงฆ์ ๓ รูป, นักวิชาการสังคมสงเคราะห์ ๓ คน, นักกฎหมาย ๓ คน, นักสาธารณสุข เช่น แพทย์ พยาบาล ๓ คน, นักจิตวิทยา ๓ คน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาการทำแท้ง ๓ คน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ อะไรคือการเกิดชีวิตและการฆ่าชีวิตมนุษย์ ตามทัศนะของพระพุทธศาสนา

๑.๔.๒ อะไรคือปัญหาการทำแท้งในสังคมไทย

๑.๔.๓ อะไรคือแนวทางการแก้ไขปัญหาการทำแท้งตามทัศนะของพระพุทธศาสนา

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ชีวิต หมายถึง สิ่งที่เกิดจากการมีส่วนประกอบต่าง ๆ มารวมกันเข้า และมีความสัมพันธ์แบบอิงอาศัยซึ่งกันและกัน

การเกิด หมายถึง การปฏิสนธิอยู่ในครรภ์, การคลอดออกมาเป็นชีวิตจนกระทั่งหมดลมหายใจ

ความตาย หมายถึง ความเปลี่ยนแปลงของเหตุปัจจัยที่ทำให้ชีวิตหมดไป

การทำแท้ง หมายถึง การทำให้ทารกที่อยู่ในครรภ์เสียชีวิตด้วยความตั้งใจ

เกณฑ์การตัดสินของพุทธศาสนา หมายถึง เกณฑ์ตัดสินคุณค่าของชีวิตและการให้คุณค่าของชีวิตตามแนวคิดของพระพุทธศาสนา

๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ก. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)^{๑๑} กล่าวว่า หลักจริยธรรมบอกว่ามนุษย์ไม่ควรเบียดเบียนกัน ไม่ควรทำลายชีวิตกัน เพราะเป็นหลักความจริง หรือ สัจธรรมว่า ชีวิตแต่ละชีวิตรักตัวเอง รักสุขเกลียดทุกข์ กลัวภัยกลัวความตายด้วยกันทั้งนั้น ถ้าพูดให้เข้ากับภาษาปัจจุบันก็ถือว่ามนุษย์แต่ละคน แม้แต่เป็นสัตว์แรกเกิด ก็มีสิทธิในชีวิตของตนเอง ก็เลยเกิดเป็นปัญหาขัดแย้งซ้อน

^{๑๑} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), ทำแท้ง : ตัดสินอย่างไร ชีวิตเริ่มต้นเมื่อไร การทำแท้งในทัศนะของพระพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสหธรรมิก จำกัด, ๒๕๓๘).

เข้ามาว่าจะเอาอย่างไร คนเดี๋ยวนี้นี้พบกับปัญหาที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น ในเรื่องสิทธิของแม่กับสิทธิลูก

สมภาร พรหมทา^{๑๒} กล่าวว่า การทำแท้งเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างสิทธิพื้นฐานที่สำคัญสองประการ คือ สิทธิในร่างกายของมารดา กับสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่ของทารก ฝ่ายที่เห็นว่าการทำแท้งควรถือเป็นกิจกรรมส่วนตัวของหญิงที่สังคมจะไม่ยุ่งเกี่ยวแทรกแซงไม่ได้มักให้เหตุผลเน้นไปที่สิทธิอย่างแรก ในขณะที่ฝ่ายที่คิดว่าการทำแท้งจะอนุญาตได้เฉพาะกรณีที่เป็นจำเป็น ๆ เท่านั้น (เช่น มารดาตั้งครรภ์เพราะถูกข่มขืน มารดาอาจพิการหรือเสียชีวิต ถ้าไม่ทำแท้ง เป็นต้น) มักให้เหตุผลเน้นไปที่สิทธิอย่างหลัง

ปราโมทย์ ประสาทกุล^{๑๓} กล่าวว่า ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาและการตัดสินใจทำแท้งในประเทศไทยเป็นปัญหาสังคมที่เรื้อรังและได้รับความสนใจ มีการถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางหลายสิบปีมาแล้ว แต่จนกระทั่งปัจจุบันก็ยังหาข้อยุติและหาทางแก้ไขปัญหานี้ไม่ได้

แม้จะมีการโต้แย้งรุนแรงกันเพียงใดก็ตาม ทุกฝ่ายในสังคมไทยต่างก็ยอมรับว่ามีการทำแท้งที่ผิดกฎหมายกันมาก แต่จะมากเท่าใดนั้นเป็นการยากที่จะตอบจำนวนตัวเลขให้แน่ชัดลงไปได้ เพราะการทำแท้งเป็นเรื่องผิดกฎหมายจึงถือว่าเป็นความลับทั้งของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ สถิติตัวเลขที่แท้จริงที่จะบ่งบอกถึงจำนวนการทำแท้งในแต่ละปีจึงเกือบไม่มีทางหาได้เลย แม้กระทั่งนักวิจัยที่สนใจในเรื่องนี้ก็ไม่สามารถหาความจริงได้เพราะผู้ที่เคยมีประสบการณ์มักจะไม่ได้เต็มใจตอบและพยายามปิดบังไว้ รวมทั้งสถานบริการของเอกชนก็ทำกันเป็นความลับ ดังนั้นการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาคำนวณหาอุบัติการณ์ของการทำแท้งในประเทศไทย จึงเป็นเรื่องค่อนข้างยาก

วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์^{๑๔} ได้รวบรวมข้อมูล พบว่า ได้มีกลุ่มแพทย์และนักประชากรศาสตร์พยายามจะประมาณตัวเลขอุบัติการณ์การทำแท้งในประเทศไทย การคาดประมาณนี้ทำโดยวิธีอาศัยข้อมูลจากผู้มารับบริการเกี่ยวกับการแท้งบุตรเป็นพื้นฐาน ได้ประมาณการณ์ว่า อัตราการทำ

^{๑๒} สมภาร พรหมทา, **ชีวิตและความขัดแย้ง ปัญหาในชีวิตประจำวัน**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓).

^{๑๓} ปราโมทย์ ประสาทกุล, **ความคิดเห็นในแง่สังคมวิทยาและประชากรศาสตร์เกี่ยวกับการทำแท้ง : ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำแท้งในประเทศไทย**, (กรุงเทพมหานคร : ธีระการพิมพ์, ๒๕๒๓).

^{๑๔} วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์, **กฎหมายทำแท้ง : ข้อโต้แย้งที่ยังไม่ยุติ**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เจนเดอร์เพรส, ๒๕๓๗).

แท้งมีร้อยละ ๑๐ ของการตั้งครรภ์ เท่ากับว่าตัวเลขการทำแท้งในประเทศไทยขณะนั้นจะมีราว ๕๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐ รายต่อปี

ไมเคิล เจ คูก และ บุญเลิศ เลี้ยวประไพ^{๑๕} มีประเด็นที่น่าสนใจประการหนึ่งคือ ได้มีการคำนวณเพิ่มเติมต่อไปโดยสมมุติว่า การทำแท้งแต่ละครั้งเท่ากับป้องกันการเกิดของเด็ก ๐.๘ คน ดังนั้นการทำแท้งในประเทศไทยขณะนั้นจะสามารถป้องกันการเกิดประมาณ ปีละ ๑๖๐,๐๐๐ - ๑๘๗,๐๐๐ คน เท่ากับการทำแท้งช่วยลดอัตราเกิดที่เป็นอยู่ในประเทศไทยได้ ร้อยละ ๑๐ แนวคิดนี้ได้ก่อให้เกิดความพยายามในนักประชากรศาสตร์ต่อมา ที่จะผลักดันให้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อยอมรับการการทำแท้งเป็นวิธีการคุมกำเนิดวิธีหนึ่ง โดยนำมาใช้ในกรณีที่การคุมกำเนิดที่ใช้อยู่เกิดล้มเหลว แนวคิดนี้ได้มีนักวิชาการและนักวิจัยนำเสนอในการสัมมนาวิชาการแห่งชาติเรื่องประชากรของประเทศไทย ครั้งที่ ๔ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ ด้วยความร่วมมือของสภาสตรีแห่งชาติ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และโครงการวิจัยกฎหมายและประชากร ทั้งนี้ เป้าหมายที่จะผลักดันให้มีการแก้ไขกฎหมายทำแท้งให้กว้างขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แต่มีฝ่ายคัดค้านไม่เห็นด้วยที่จะให้มีการแก้ไขกฎหมายทำแท้งให้กว้างขึ้น โดยให้เหตุผลว่าจะสนับสนุนให้คนไทยประพฤติผิดศีลธรรมอันดีของสังคมมากขึ้น จนถึงปัจจุบันกว่า ๓๐ ปี ข้อโต้แย้งประเด็นนี้ยังหาข้อยุติไม่ได้

สุพร เกิดสว่าง^{๑๖} ที่ทำการศึกษาในกลุ่มหญิงบริการอาบ อบ นวด ในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า มีอัตราการการทำแท้งสูงถึง ๒๐% ครั้งในหญิงบริการที่ตั้งครรภ์ทั้งหมด ๑,๐๔๐ ครั้ง หรือเท่ากับว่าการตั้งครรภ์ทุก ๆ ๕ ราย จะ สิ้นสุดด้วยการทำแท้ง ๑ ราย แม้แต่สถิติของโรงพยาบาลวิระพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลรามาธิบดี พบว่าจำนวนผู้ป่วยลักลอบทำแท้งและเกิดภาวะแทรกซ้อนต้องรับเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในรอบ ๕ ปี ระหว่างปี ๒๕๑๓-๒๕๑๘ เป็นอัตราถึง ๔.๓๘ เท่า

^{๑๕} Michael, J. Cook and Boonlert Leoprapai, Some Observation on Abortion in Thailand, A Paper Presented at the Asian Regional Research Seminar on Psychosocial Aspects of Abortion, (Nepal : Kathmandu, 1974), Photocopied.

^{๑๖} สุพร เกิดสว่าง, หญิงบริการ อาบ อบ นวด ลูกค้าสำคัญอีกกลุ่มหนึ่งของนักทำแท้ง, (กรุงเทพมหานคร : วีระการพิมพ์, ๒๕๑๘).

เทพนม เมืองแมน^{๑๗} ได้นำเสนอบทความเรื่องปัญหาการทำแท้งของสตรีไทยในปัจจุบันในการประชุมสัมมนาแห่งชาติเรื่องกฎหมายและประชากร (๒๕๒๑) ซึ่งทำให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้นว่าสถิติผู้ป่วยแท้งที่ผิดกฎหมายตามโรงพยาบาลต่าง ๆ เป็นภาพลวงตา เพราะจำนวนผู้ทำแท้งจริง ๆ มีมากกว่านั้นหลายเท่า เนื่องจากมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของหญิงเหล่านั้นจะไม่ได้มาตรวจรักษาในโรงพยาบาล เพราะบางรายทำในสถานบริการของเอกชนที่ปลอดภัย และบางรายทำแท้งแล้วแต่ไม่มีอาการแทรกซ้อน ฉะนั้นอาจคาดคะเนได้ว่าผู้ทำแท้งจริง ๆ มีมากกว่าสถิติที่รับไว้ในโรงพยาบาลถึง ๑๐ เท่า นอกจากนั้นเทพนม เมืองแมน ได้คาดการณ์ต่อไปว่าสถิติตัวเลขนี้จะมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นหากยังไม่มี การแก้ไขกฎหมาย เพราะจำนวนประชากรมีเพิ่ม

ลัดดาวัลย์ บรรหารศุภวาท^{๑๘} ได้ศึกษา “การทำแท้งกับการวางแผนครอบครัว” พบว่าประเทศที่มีการวางแผนครอบครัวโดยจำกัดจำนวนสมาชิกของครอบครัว ที่ไม่ออกกฎหมายให้ทำแท้งได้โดยเสรี อัตราการทำแท้งทั้งแบบถูกกฎหมายและผิดกฎหมายสูง ส่วนประเทศที่ออกกฎหมายให้ทำแท้งได้โดยเสรี อัตราการเกิดลดลง การทำแท้งช่วยให้การวางแผนครอบครัวได้ผลดีขึ้น แต่การทำแท้งวิธีเดียว ไม่สามารถจะลดอัตราการเพิ่มของประชากรได้ตามต้องการ ประชากรไทยจำนวน ๑๓๓ คน การศึกษาระดับประกาศนียบัตรอนุปริญญาและระดับปริญญา ได้ให้มุมมองเกี่ยวกับการทำแท้งในสังคมไทยว่า ไม่เห็นสมควรให้สังคมมีกฎหมายทำแท้งโดยเสรี ร้อยละ ๔๐.๖ (๕๔ คน) เห็นสมควรให้มีการทำแท้งได้โดยเสรี ร้อยละ ๕๙.๔ (๗๙ คน)

บุญศรี จันทรศรี และประกอบชัย แดงเนียม^{๑๙} ได้ศึกษาสตรีที่ลักลอบทำแท้งผิดกฎหมายจำนวน ๑๐๒ ราย ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ตั้งแต่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๔ ถึง ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ สาเหตุทำแท้งส่วนใหญ่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ และสังคม หลังทำแท้งพบว่า ร้อยละ ๕๒.๙๕ ตกเลือด ปวดท้อง และมีไข้ รองลงมา ร้อยละ ๒๙.๔๑ ตกเลือด และปวดท้อง พบน้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๙๖ ซึ่คจากการเสียเลือด และอันตรายจากการแทรกซ้อนรุนแรงพบว่า ร้อยละ ๘.๘๒ มีเสียชีวิต ๑ ราย และ ๖ ราย ถูกตัดมดลูกและปีกมดลูกทั้ง ๒ ข้าง

^{๑๗} เทพนม เมืองแมน, “รายงานการวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับการทำแท้ง”, เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ ๒๕๒๑, (กรุงเทพมหานคร : โครงการวางแผนครอบครัวกระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๒๑).

^{๑๘} ลัดดาวัลย์ บรรหารศุภวาท, “การทำแท้งกับการวางแผนครอบครัว”, วารสารกรมการแพทย์, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม, ๒๕๒๐).

^{๑๙} บุญศรี จันทรศรี และประกอบชัย แดงเนียม, “การทำแท้งผิดกฎหมาย”, วิทยาสารเสนารักษ์, ปีที่ ๓๖ ฉบับที่ ๓ (พฤษภาคม-มิถุนายน, ๒๕๒๖).

สุนทร ฤๅงสี^{๒๐} ได้ศึกษามุมมองของพระพุทธศาสนา เกี่ยวกับการทำแท้ง สรุปว่า มนุษย์มีความเป็นมนุษย์ตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิ และการทำแท้งเป็นบาปทุกกรณี แต่ถ้าจำเป็นเพื่อรักษา ชีวิตมารดาไว้ก็ควรทำแท้ง

แสง จันทร์งาม^{๒๑} ได้ศึกษา การทำแท้งกับพุทธศาสนา สิ่งมีชีวิต เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิใน ครรภ์มารดา จะมีความเป็นมนุษย์เมื่อหัวใจเริ่มเต้นในปลายสัปดาห์ที่สาม ก่อนหน้านั้นเป็นเพียง “รูป” เช่นเดียวกับพืชทั่วไป การป้องกันมิให้ตั้งครรภ์ไม่ผิดหลักคำสอนทางพุทธศาสนาแต่อย่างใด เพราะถือว่า การเกิดเป็นทุกข์ และการทำแท้งในระยะแรกของการตั้งครรภ์ก่อนหัวใจเต้นก็ไม่ถือว่าเป็นการฆ่ามนุษย์ เป็นเพียงการทำลายรูปเท่านั้น

ข. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรีชา เพชรรงค์^{๒๒} ได้ศึกษาปัญหาทางจริยธรรมอันเกี่ยวเนื่องกับการทำแท้ง พบว่าการ ทำแท้งมีเกณฑ์ตัดสินความถูก-ผิด ของบุคคล ๒ ฝ่าย คือ

๑. ฝ่ายอนุรักษนิยมเชื่อว่าทารกในครรภ์มารดาที่มีความเป็นมนุษย์มาแต่เดิม มีสิทธิใน ชีวิตเท่าเทียมกับมนุษย์ทั่วไป การทำแท้งเท่ากับการทำลายชีวิตมนุษย์จึงถือเป็นการกระทำที่ผิด

๒. ฝ่ายเสรีนิยม เชื่อว่า ทารกในครรภ์ยังไม่ได้เป็นมนุษย์ หรือเป็นมนุษย์แต่ยังไม่มีค่า เท่าเทียมมนุษย์ทั่วไป การทำแท้งมิได้เป็นการทำลายมนุษย์มีค่า เช่นผู้ใหญ่ นอกจากนี้สตรียังเป็น เจ้าของทารกในครรภ์ด้วย ดังนั้น การทำแท้งจึงเป็นเรื่องของสตรี โดยเฉพาะไม่ถือเป็นการกระทำ ผิด

นวลฉวี ศรีประไหม^{๒๓} ได้ศึกษา การทำแท้งในสังคมไทยกับมุมมองของพระพุทธศาสนา พบว่า สตรีทำแท้งส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการทำแท้ง และจริยธรรมปานกลาง เหตุผลที่ทำแท้ง เนื่องจากเศรษฐกิจ การเงินไม่พอใช้ เหตุผลรองลงมา คือ เป็นอุปสรรคต่ออาชีพที่พบน้อยที่สุดคือ ทำแท้งด้วยเหตุผลที่ว่ามิลูกถี่ สำหรับมุมมองเกี่ยวกับการทำแท้ง และบาป-บุญ ในเบญจศีล และ

^{๒๐} สุนทร ฤๅงสี, ทรรศนะของพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการทำแท้ง, (ภาควิชาปรัชญา คณะอักษร ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ม.ป.ป.), **อัดสำเนา**.

^{๒๑} แสง จันทร์งาม, “การทำแท้งกับพุทธศาสนา”, **วารสารมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (๒๕๑๘).

^{๒๒} ปรีชา เพชรรงค์, “ปัญหาจริยธรรมอันเกี่ยวเนื่องกับการทำแท้ง”, **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐).

^{๒๓} นวลฉวี ศรีประไหม, “การทำแท้งในสังคมไทยกับมุมมองของพระพุทธศาสนา”, **วิทยานิพนธ์ศิลป ศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๗).

เบญจธรรม พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักคำสอนในพุทธศาสนาและยอมรับว่าการทำแท้งผิดศีลธรรม

นภาพรณ์ หะวานนท์^{๒๔} ได้ศึกษาการตอบโต้ของผู้หญิงเมื่อตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และการตัดสินใจยุติการตั้งครรภ์ พบว่า การขัดเกลาในเรื่องที่เกี่ยวกับบทบาทหญิงและชาย และความบกพร่องของการให้บริการการวางแผนครอบครัว เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทย

บุษยา ใจสว่าง^{๒๕} ได้ศึกษาการยอมรับของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อหญิงทำแท้ง พบว่า นักสังคมสงเคราะห์ยอมรับหญิงทำแท้งในระดับสูง และพบว่า อายุ ภูมิฐานะ การยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของนักสังคมสงเคราะห์ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับหญิงทำแท้ง สำหรับทัศนคติต่อความเสมอภาคทางเพศ การติดต่อเกี่ยวข้องกับหญิงทำแท้งและทัศนคติเสรีนิยมของนักสังคมสงเคราะห์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ กับการยอมรับหญิงทำแท้ง

ศุภมาส เศรษฐพงษ์กุล และเดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์^{๒๖} ได้ศึกษาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ พบว่า หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีความรู้เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ผู้หญิงโสดส่วนใหญ่เกิดการตั้งครรภ์ครั้งนี้ขึ้นจากชายคนรัก มี ๑ ใน ๔ ที่มีความสัมพันธ์ทางเพศเพียงครั้งเดียว และหญิงตั้งครรภ์ก่อนสมรสไม่ใช่หญิงที่เจนจัดแต่เป็นผู้อ่อนต่อโลก ไม่มีความรู้และทักษะในการหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ส่วนหญิงที่อยู่กินด้วยกันเฉยๆ การมีเพศสัมพันธ์ไม่บ่อยนักก็เป็นสาเหตุจากการขาดความระมัดระวังการป้องกันการตั้งครรภ์ จึงเกิดการผิดพลาด และตั้งครรภ์แบบไม่ตั้งใจขึ้น ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ ความรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับการคุมกำเนิด พบว่า สตรีส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุมกำเนิดในระดับที่ไม่เพียงพอที่จะทำให้การใช้มีประสิทธิภาพและการหาทางออกสำหรับการตั้งครรภ์ ไม่พึงประสงค์เกือบครึ่งหนึ่งยืนยันความตั้งใจว่าต้องการยุติการตั้งครรภ์ระยะเวลาในการตัดสินใจเฉลี่ย ๒-๓ สัปดาห์ ผลการศึกษาเกี่ยวกับการบริการสังคม พบว่า บริการสังคมที่มีอยู่ในระบบยังไม่

^{๒๔} นภาพรณ์ หะวานนท์, “การตอบโต้ของผู้หญิงเมื่อตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และการตัดสินใจยุติการตั้งครรภ์”, *รายงานการวิจัย*, (ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๘).

^{๒๕} บุษยา ใจสว่าง, “การยอมรับของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีต่อหญิงทำแท้ง”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๙).

^{๒๖} ศุภมาส เศรษฐพงษ์กุล และเดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์, “การศึกษาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์”, *รายงานการวิจัย*, (สาขาประชากรศาสตร์ คณะสถิติประยุกต์ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๑).

เพียงพอ และไม่ได้รับการตอบสนองกับความต้องการอย่างแท้จริง เนื่องจากข้อจำกัดด้านกฎหมาย ประกอบกับนโยบายในการให้ความช่วยเหลือผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ยังไม่ชัดเจน

สุชาดา รัชชกุล^{๒๓} ได้ศึกษาการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาและการตัดสินใจทำแท้งพบว่า ค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคมไทยในเรื่องมาตรฐานชื่อนทางเพศ และความสัมพันธ์ทางเพศ ระหว่างชายหญิงที่ไม่เสมอภาค นำไปสู่เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้เกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา โดยเฉพาะบรรทัดฐานทางเพศที่สังคมกำหนดให้กับผู้หญิง ส่งผลให้ผู้หญิงขาดความรู้ ความเข้าใจ โดยสมบูรณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศและการคุมกำเนิดแล้ว ยังทำให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และนำไปสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา

การตัดสินใจเลือกทำแท้งของผู้หญิงล้วนเกิดจากสภาพความกดดันหลายปัจจัยทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การจำเป็นส่วนตัว และเหตุการณ์ในชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป หากผู้หญิง พิจารณาแล้วว่าการตั้งครรภ์จะส่งผลกระทบต่อชีวิตให้ได้รับความเสียหายมากกว่าผลดีผู้หญิงมี แนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกทำแท้งมากกว่าเลือกตั้งครรภ์ต่อไป อย่างไรก็ตามผู้หญิงอาจขาด โอกาสเลือกการทำแท้งที่ปลอดภัยได้เนื่องจากค่านิยมสังคมที่มีต่อการทำแท้งเป็นไปในทางลบ รวมทั้งการขาดการสนับสนุนและมีกฎหมายการทำแท้งที่เข้มงวด ประการสำคัญคือ ผู้หญิงมี ข้อจำกัดหลายประการนับตั้งแต่การรับรู้ถึงภาวะการตั้งครรภ์การแสวงหาผู้ให้คำแนะนำปรึกษา การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ให้บริการและอัตราค่าบริการทำให้ผู้หญิงจำนวน หนึ่งต้องยอมเสี่ยงอันตรายเข้ารับบริการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัยอันส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อน ตามมาจากการตกเลือดหรือการติดเชื้อ

กนกวรรณ ธราวรรณ^{๒๔} ได้ศึกษา บันทึกประสบการณ์ของผู้หญิงที่ตั้งท้องเมื่อไม่พร้อม พบว่าความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายหญิงในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่นำไปสู่ การท้องที่ไม่พร้อมขึ้น และความเข้าใจผิดเรื่องการทำแท้งคือ ผู้หญิงตั้งครรภ์ตอนไม่พร้อมผู้หญิง ไม่ได้คิดจะทำแท้งเสมอไป แต่หมายถึงเป็นการให้ทางเลือกแก่ผู้หญิงที่ท้องแต่ไม่พร้อมจะมีลูกได้ สามารถยุติการท้องที่ไม่พร้อมท้องนั้นอย่างปลอดภัย การตั้งท้องไม่จำเป็นต้องเกี่ยวพันกับความ

^{๒๓} สุชาดา รัชชกุล, “การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และการตัดสินใจทำแท้ง”, วิทยานิพนธ์ศึกษา ศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๑).

^{๒๔} กนกวรรณ ธราวรรณ, “บันทึกประสบการณ์ของผู้หญิงที่ตั้งท้องเมื่อไม่พร้อม”, รายงานการ วิจัย, เอกสารประกอบการสัมมนานานาชาติ เรื่อง ทางเลือกของผู้หญิงที่ตั้งท้องเมื่อไม่พร้อม, จัดโดยกองงาน วางแผนครอบครัวและประชากร สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด ศูนย์คุ้มครองผู้ติดยาเสพติด และสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี, ๒๕๔๓.

เป็นแม่เสมอไปความเป็นแม่และความเป็นพ่อเกิดขึ้นกับคน ๆ หนึ่งที่พร้อมจะอุ้มชูฟูมฟักดูแลลูกที่เกิดมาอย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยความรัก ความเอาใจใส่ จนกว่าลูกจะเจริญเติบโตและสามารถดูแลตนเองต่อไปได้

วิฑูลดา มาตันบุญ^{๒๙} ได้ศึกษา การสื่อสารเพื่อการเลือกคู่ของกลุ่มวัยรุ่นที่ชอบเที่ยวกลางคืน พบว่า วิถีชีวิตของวัยรุ่นที่ชอบเที่ยวกลางคืนส่วนมากหลงใหลในวัตถุนิยม เช่น แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่มีราคาแพง ดื่มเหล้าที่มีราคาแพง และการใช้เครื่องมือสื่อสาร ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ เพจเจอร์ การใช้ยานพาหนะ การใช้สารเสพติด และการนำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เช่น มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร อยู่กินกันฉันท์สามี-ภรรยา ก่อนแต่งงาน และขายบริการทางเพศ เป็นต้น ดิสโก้เธคเป็นเวทีสำหรับปลดปล่อยความเครียด แสดงความเป็นตัวของตัวเอง และหาคู่หรือเลือกคู่ในลักษณะของการเลือกคู่ที่ไม่ถาวร โดยมีรูปแบบและวิธีการสื่อสารในการเลือกคู่ ๒ ลักษณะคือ รูปแบบการสื่อสารในกลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นที่มีแนวคิดและพฤติกรรมใกล้เคียงกัน การรวมกลุ่มลักษณะนี้มีการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีการถ่ายทอดข่าวสารข้อมูลให้กันอย่างใกล้ชิด ซึ่งการสื่อสารที่สำคัญประการหนึ่งคือ การสื่อสารเพื่อการเลือกคู่และรูปแบบการสื่อสารระหว่างวัยรุ่น ๒ กลุ่ม มีการถ่ายทอดความหมายหรือความต้องการของกลุ่มตนเองผ่านสัญลักษณ์หรือสื่อต่าง ๆ ไปยังฝ่ายตรงข้าม ซึ่งเป็นลักษณะการสื่อสารเบื้องต้นในการเลือกคู่ของวัยรุ่นอีกวิธีหนึ่ง มีใช้ภาษาท่าทางเพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามเข้าใจและให้ความสนใจบางครั้งวัยรุ่นจะใช้การสื่อสารด้วยวัจนภาษา (การสื่อสารแบบเผชิญหน้า และอวัจนภาษา การสื่อสารโดยผ่านสื่อกลาง) ไปพร้อม ๆ กัน

การสื่อสารทั้ง ๒ ลักษณะเป็นผลมาจากการเรียนรู้ทางสังคมของวัยรุ่น เกิดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการ โดยเริ่มจากการสังเกต การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อน มีการเลียนแบบ และการทดลองใช้มีการเรียนรู้วิธีการเลือกคู่จากกลุ่มเพื่อนมากกว่าวิธีอื่น ๆ โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนที่สนิทกัน นอกจากนี้สื่อต่าง ๆ มีผลต่อการเรียนรู้ เช่น การใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวสาร การโฆษณา ซึ่งวัยรุ่นนำมาใช้เป็นการสื่อสารเพื่อการเลือกคู่ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดความหมายและอารมณ์ให้ฝ่ายตรงข้ามเข้าใจ ซึ่งการสื่อสารดังกล่าวจะมีความเป็นพลวัต คือ เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

^{๒๙} วิฑูลดา มาตันบุญ, “การสื่อสารการเลือกคู่ของกลุ่มวัยรุ่นที่ชอบเที่ยวกลางคืนในเมืองเชียงใหม่”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔).

พระสมุทฺธ ภาวธมฺโม^{๓๐} ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาจริยธรรมเรื่องการทำแท้ง ทศนะพุทธปรัชญาเถรวาทกับกฎหมายการทำแท้ง พบว่า การทำลายชีวิตสัตว์เป็นบาป ยิ่งทำลาย ทารกในครรภ์ก็ยิ่งเป็นบาปหนักขึ้น โดยพื้นฐานของสังคมทั่วไปแล้ว การบัญญัติกฎหมายจะยึดถือ หลักศีลธรรมและคุณธรรมทางศาสนาของแต่ละสังคม หลักกฎหมายต้องสอดคล้องกับหลัก ศาสนาและศีลธรรมในสังคม หลักจริยธรรมทั่วไปนั้นถือว่าชีวิตแต่ละชีวิตมีความสำคัญและมี คุณค่าในตัวเอง แต่ละชีวิตมีความรักตัวเอง รักสุขเกลียดทุกข์ กลัวภัย กลัวความตายด้วยกัน ทั้งนั้น ทั้งมนุษย์และสัตว์แรกเกิด ก็มีสิทธิในชีวิตของตน

สุนารี เลิศทำนองธรรม^{๓๑} ได้ศึกษาเรื่อง เหตุผลทางสังคม วัฒนธรรมในการตัดสินใจ ทำแท้งจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของหญิงวัยรุ่น พบว่า เหตุผลที่ทำให้เกิดการตั้งครรภ์ไม่พึง ประสงค์ เกิดจากค่านิยมบรรทัดฐานทางสังคมที่เกี่ยวกับมาตรฐานชั้นทางเพศที่จำกัดการเรียนรู้ เรื่องเพศของหญิงวัยรุ่นขาดความรู้ที่ถูกต้องและเพียงพอที่จะกำหนดพฤติกรรมที่ปลอดภัยกับ ตนเอง ทั้งในด้านการคุมกำเนิดซึ่งเป็นการป้องกันการตั้งครรภ์เมื่อยังไม่พร้อมและพฤติกรรมการมี เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นพบว่า ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึง ประสงค์ มุมมองการทำแท้ง และการตัดสินใจทำแท้งในสังคมไทยเป็นปัญหาที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน รวมถึงวิธีการป้องกัน แนวทางแก้ไขปัญหาการทำแท้งมีอยู่ในหลายทศนะ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจทำ วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เพื่อต้องการทราบปัญหาการทำแท้งในสังคมไทยและแนวทางแก้ไขปัญหตาม ทศนะของพระพุทธศาสนา

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิง ลึก (In-Depth Interview) โดยมีวิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

๑.๗.๑ ในส่วนการเกิดชีวิตในครรภ์มารดา ชีวิตมนุษย์ รวมไปถึงการฆ่ามนุษย์ใน ทศนะของพระพุทธศาสนาจะใช้หนังสือพระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และใน

^{๓๐} พระสมุทฺธ ภาวธมฺโม, “การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาจริยธรรมเรื่องการทำแท้งทศนะพุทธ ปรัชญาเถรวาทกับกฎหมายการทำแท้ง”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙).

^{๓๑} สุนารี เลิศทำนองธรรม, “เหตุผลทางสังคม วัฒนธรรมในการตัดสินใจทำแท้งจากการตั้งครรภ์ไม่ พึงประสงค์ของหญิงวัยรุ่น”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๗).

ส่วนแนวคิดที่เกี่ยวกับการตั้งครุฑที่ไม่พึงประสงค์ ผลกระทบจากการทำแท้งในหญิงตั้งครุฑที่ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง สาเหตุของการทำแท้ง จะใช้หนังสือบรรยายวิชาการสำคัญของพุทธปรัชญา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

๑.๗.๒ สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิทั้งคหบดีโลกและคหบดีธรรมรวม ๑๘ รูป/คน เช่น พระสงฆ์ ๓ รูป, นักวิชาการสังคมสงเคราะห์ ๓ คน, นักกฎหมาย ๓ คน, นักสาธารณสุข เช่น แพทย์ พยาบาล ๓ คน, นักจิตวิทยา ๓ คน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาการทำแท้ง ๓ คน ภายในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ แล้วนำมาสรุปวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสาร

๑.๗.๓ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และขอบเขตการวิจัยที่กำหนด

๑.๗.๔ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้เห็นถึงมุมมอง แนวคิด เรื่องการทำแท้งโดยใช้เกณฑ์พุทธศาสนาในการตัดสิน และข้อคิดเพิ่มเติมจากผู้วิจัย งานวิจัยจะตอบวัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัยที่กำหนดเพื่อความสำเร็จของการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๘.๑ ทำให้ทราบถึงการเกิดชีวิต และการข้ามมนุษย์ตามทัศนะของพระพุทธศาสนา

๑.๘.๒ ทำให้ทราบถึงปัญหาการทำแท้งในสังคมไทย

๑.๘.๓ ทำให้ทราบถึงแนวทางการแก้ปัญหาการทำแท้ง ตามทัศนะของพระพุทธศาสนา